

UČIŇME ČLOVEKA

Po prvý krát sa stretávame s množným číslom u Boha. Živé bytosti sú stvorené každá podľa svojho druhu, človek je stvorený vo svojej osobnosti. Boh vtlača do človeka svoj obraz. Človek nie je zviera, ktoré sa postupne vyvíja v rozumovú slobodnú bytosť. V priebehu storočí sa mení jeho spôsob života, bývania, stravovania, človek však ostáva rovnaký. Je v ňom niečo, čo prekonáva všetky vonkajšie premeny jeho pôsobenia. Všetci ľudia sú pred Bohom rovnakí, majú také isté práva a takú istú dôstojnosť.

BOŽÍ OBRAZ

Svätopisec nám nehovorí v čom spočíva podobnosť človeka s Bohom. Boh v minulosti zakázal zhotovovať obrazy a sochy, ktoré by Ho znázorňovali, lebo Ho nemôže znázorniť nič pozemské. Rozum a slobodnú vôľu. Izraelita nepozeral na Boha v ľudskej podobe. Pisateľ používa slovo "obraz" nie syn. Človek nie je obraz Boží, ale je stvorený na Jeho obraz. Je to Božia podobnosť. Písmo hovorí: Adamovi sa narodil syn, jemu podobný, na jeho obraz. Ide o podobnosť otca a syna.

AKO MUŽA A ŽENU ICH STVORIL

Človek je obraz Boží ako pár. Pohlavná dvojitosť nie je vlastná len človeku. Aj v anorganickom svete sa stretávame s prítlačivosťou rôznych pólov.

ČLOVEK PÁN PRÍRODY

Je Božím vyslancom a je splnomocnený nad všetkým, čo je na Zemi. "Podmaňte si ju a vládnete", no to neznamená vnútiť jej svoje zákony. Od človeka sa žiada ovládať zákony prírody a používať ich pre ľudský pokrok.

TVORIVÁ ČINNOSŤ

Boh zanechal svet nedokončený. Človek sa má snažiť spolupracovať na dokončovaní.

7 DEŇ - ODPOČÍVAL

Sobota ako 7 deň, ŠABAT - odpočíval.

Šabat vyjadruje ukončenie práce. Prirodzenosť človeka si vyžaduje občasnú prestávku. Aj odpočinok dokazuje dôstojnosť človeka a svedčí o tom, že človek nie je otrokom práce. Páni nedovoľovali otrokom odpočinok. Boh to robí, pôsobí a odpočíva ako človek. Sobotný odpočinok je stretnutím Boha so svojim ľudom.

STVORENIE ČLOVEKA

Potom Pán Boh utvoril z prachu zeme človeka a vdýchol do jeho nozdier dych života. Boh sa tu predstavuje ako hrnčiar. Berie do rúk zemský prach, bahno, hlinu a mieša ich s vodou a vytvára telo človeka. Čo najlepšie vystihne ľudský výtvar a činnosť (sochárstvo a maliarstvo). Je tu absolútna závislosť človeka na Bohu. Človek pochádza zo zeme a do zeme sa vracia. A predsa v tejto hlinenej nádobe má človek niečo duchovné, božské, večné (dych života - životný princíp). Tento životný princíp je spoločný človeku a zvieratám. Ale do zvierat Boh nevdýchol dych svojho Ducha. Dušu má iba človek. Tu nechce opísať pisateľ ako vznikol človek, chce ukázať na jeho dôstojnosť, odlišnosť od zvierat. Človek nie je padlý boh, ako to opisujú mýty, a nie je ani produkt evolúcie.

ZÁHADA V EDENE

Vysadil v Edene RAJ a tam umiestnil človeka. Eden nie je geografický pojem. Sumerské slovo znamená *step*, ktorá sa dá obrábať a zavodňovaním urobiť plodnou.

"*Na východe*" - môžeme to brať priestorovo. Úrodnosť zeme závisí od bohatstva vody. Ona je zdroj a sila života (Tigris a Eufrat - rieky na východ od Palestíny).

"*Strom života*" - Raj je príbytok večného Boha. Aby človek mohol žiť v Raji, je potrebné, aby bol aj nesmrteľný. Je to vrodenná túžba u človeka.

"*Strom dobra a zla*" - tam sa malo ukázať, či človek podľaľne alebo nie.

STVORENIE ŽENY

Nie je dobré žiť človeku samému. Človek je spoločenský tvor, samota ubíja. Dvojica sa navzájom dopĺňa. Prirodzenosť si žiada pomoc. Človeka nadchýnajú veci a zvieratá, ktoré

Boh stvoril. Človek im dáva mená. Ale cíti, že zvieratá nemajú dych života. Nevie s nimi nadviazať rozhovor. Žena je vo stvorení posledná. Lenže to nie je údaj časový. Boh tvorí ich v tom istom čase.

Boh dopustil na Adama tvrdý spánok. Boh vystupuje teraz v úlohe chirurga. Bezbolestná operácia. Boh zahaluje toto miesto tmou, tajomstvom. Aby človek nevedel ako stvoril Boh človeka. Stvorenie nového života musí ostať tajomstvom pre človeka (žiadne genetické inžinierske klonovanie).

Slovo *sela* znamená rebro i život. Žena má takú istú životnú silu ako muž a rovnakú dôstojnosť. Keď uvidel ženu, Adam zaplesal, konečne toto je kosť z mojich kostí. Keby bol Boh vzal dve hrudy zeme, vytvoril z nich muža a ženu a vdýchol do nich dych života, bol by vysvetlený len ich vzťah k Zemi, ale nie ich vzájomný vzťah. Preto je rebro vzaté z muža. Muž je *iš* a žena *išsah* - rovnocenná partnerka. Príťažlivosť je Boží dar.

POKUŠENIE A HRIECH

Tu sa opisuje pokušenie ako bájka. Zvieratá hovoria. Inak by sa to nedalo opísať. Nachádzajú sa v Raji. V nich vládne dokonalý súlad. Dokonale ovládajú svoje zmysly. Pokušenie pochádza zvonka. Had napáda, znenazdajky uštipne a spôsobí smrť. Je to bytosť naplnená nenávisťou k Bohu a závidiaca človeku šťastie. Had je Lucifer. Najkrajší anjel, ktorý v skúške neobstál. Had v tejto dobe sväte zvierá, ktoré súviselo s božským svetom u Egyptanov, Babylončanov, uctieva sa ako zvierá múdrosti (bol istivejší ako človek). Odhaľuje tajomstvá, vie všetko, prisľubuje život. Hada zbožňujú a klaňajú sa mu, lebo je symbol plodnosti. Jemu sa pripisuje život.

ROZHOVOR ŽENY S HADOM

Prečo žena. Svätopisec pozná psychológiu ženy, jej prirodzenosť. Poníženosť, odovzdanosť. Nežnosť, láska, horlivosť. Je citovejšia než muž. Nakoľko prevyšuje žena muža v láske, natoľko ho prevyšuje v nenávisti. Satan to dobre vie. Kto si získa ženinu odovzdanosť, získal všetko. A keď nie, ide do iného extrému. Had žene opisuje Boha ako závidiacu bytosť, samovládca. A takúto bytosť nemožno milovať. V ženinom srdci vzniká nenávisť. Satan ju pokúša ako matku všetkých žijúcich, nie ako ženu. Had sa prihovára žene "či Boh naozaj povedal nesmiete jesť zo stromu života." Prekrúca, prevracia, dáva pochybnosť. Boh nie je tyran. "Určite to takto Boh nechcel, že zomriete" (laxizmus - možno to nie je až tak zakázané). Hadovi sa podarilo rozkolísať Evinu vieru. Pád je už blízko. "Nezomriete. Otvoria sa vám oči ..." Had vnáša do dialógu Božie privilégia, Boh si ich chce uchrániť. Had je tu veľký priateľ človeka, ktorý chce človeku pomôcť. Žena uverila. Had jej nepovedal: jednoducho vezmi. Najprv vylučuje Boží príkaz, toto Boh nemohol zakázať, veď je tam veľa stromov. Nato rúca Božiu autoritu a vieru v Neho. Nemôže človek veriť tomu, kto klame.

PRVÝ HRIECH

Ovocie je na jedenie chutné, na pohľad krásne a na poznanie vábivé (strom života a poznania). Boží hlas vo svedomí je umlčaný "Budete ako bohovia." Zakázané ovocie chutí. Prvý hriech nebol hriechom smilstva. Je to hriech zmyselnosti. Hriech neposlušnosti, pýchy a vášne.

125, 126 str.

VÝSLUCH

Boh hľadá človeka. Adam a žena utekajú pred Bohom. Hriech nás vzdáľuje od Boha a vedie nás k úteku. Stačí niečo zlého urobiť a už sa schováваме klamstvom. Boh dobehne hriešnika vo svedomí. Kde si? Adam ospravedlňuje svoj útek nahotou. Veď nie si nahý (figové listy). Hryzie ma svedomie. Som nahý - spoznal som svoju úbohosť a nemohúcnosť. Boh začína

vyšetrovanie, akoby nič nevedel a praje si, aby sa človek sám priznal. Výsluch začína od Adama. Má najväčšiu zodpovednosť, veď bol prvý stvorený. Adam sa nechová ako gavalier, vinu zvaľuje na ženu. Žena ju zvaľuje na hada. Akoby každý chcel vinu zvaliť na Boha, ktorý všetko stvoril. Je ťažké priznať si vlastný hriech. To on. Nie ja. Aj on má chyby. A čo ja. Boh vyslovuje výrok podľa veľkosti viny: najprv nad hadom, potom ženou a nakoniec nad mužom.

SÚD A TREST

Prekliatie hada plazíť sa na bruchu a hltat' zem. Obrazy, ktoré vyjadrujú najhoršiu hanbu, poníženie, úplnú porážku. Prekliatie je vlastne súd. Byť d'aleko od Boha, od požehnaní. Satan vybojoval víťazstvo nad človekom. Lenže nebolo úplné, lebo Boh sa postavil na stranu hriešneho človeka. (Mária) Žena je potrestaná v podstatných vlastnostiach. Pôrodné bolesti sú v biblickom jazyku výrazom pre najt'ažšie bolesti (v bolesti budeš rodiť). Biologické zákony by pôsobili rovnako, ale hriechom sú s'tažené. Túžiť budeš po mužovi – nebude to iba čistý pud, ale bude to hriešna žiadostivosť. Muž ťa bude prijímať nie ako pomocníčku, ale ako otrokyňu a slúžku. (Tu je dar).

TREST MUŽA

Je potrestaný vo svojej činnosti ako robotník a živiteľ rodiny. Nesie väčšiu vinu, je silnejším pohlavím – práca šľachtí človeka. Aj v Raji musel človek pracovať, ale po hriechu je práca únavná, ťažká, nie je pre človeka zábavou. Predtým dávala zem sama úrodu. Teraz ju treba tvrdo obrábať, je na nej trnie. Je prekliata. Koľko je hladu a starostí o každodenný chlieb, po ťažkom živote čaká človeka na zemi smrť. Prach si a na prach sa obrátiš. Biologická smrť by bola iná ako dnes. Umrel by, ale nie takto. Cez muky a trápenia. Hriech zasiahol všetko.

VYHNANIE Z RAJA

Raj je Boží život. Stráž pred Rajom. Anjeli s mečmi. Cherubíni strážcovia svätyne, aj na arche cherubíni. Boh ani vtedy neopúšťa človeka. No nie je iba tyranom, ktorý vyháňa z Raja. Človek sa sám vyhnal. Boh učinil Adamovi a Eve kožený odev a obliekol ich. Boh pomáha človekovi v jeho prvých zápasoch o život. Odev je znak studu, ale aj morálneho vedomia človeka a jeho dôstojnosti, zvieratá ju nemajú. Adam dáva svojej žene nové meno Eva – matka všetkých živých. A tu je obsiahnutá viera vo Vykupiteľa. Ona dá života ľudskému pokoleniu.